

Portes obertes

Text > PERE MARUNY

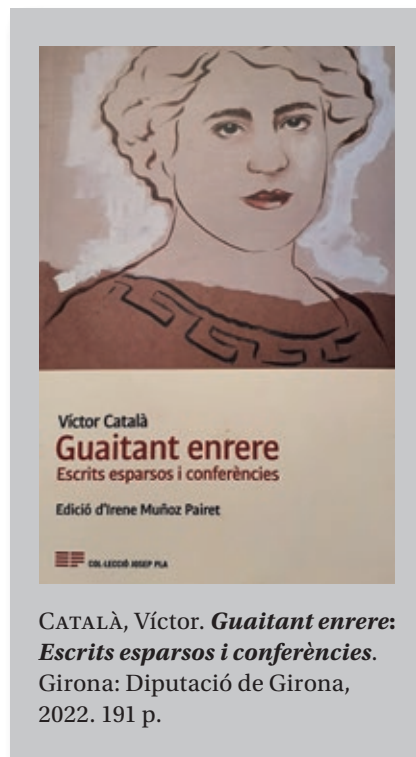
De tard en tard, en acabar l'habitual compareixença postpartit de l'entrenador, el vell cap de premsa sorprèn els presents anunciant que l'entrenament del primer equip, dimecres a les onze a la ciutat esportiva, serà de portes obertes. A la cita es presenten un munt d'aficionats delerosos no només de veure de prop els seus ídols, sinó perquè aquests dies singulars són l'oportunitat d'admirar el seu geni en l'aixopluc de la quotidianitat, lluny de la pressió i els focus de la competició, desimbolts, relaxats, autèntics. Quan els observa en la pràctica diària de la seva feina, l'aficionat comprèn i admira d'on surt tot allò de què gaudeix els caps de setmana des del seient a l'estadi o aclofat al sofà davant del televisor, quan veu jugar l'equip, i es meravella de tot el que són capaços de fer els seus ídols, vistos de prop.

Guaitant enrere, el recull d'escrits i conferències que la gran Caterina Albert, *Víctor Català* per a la parròquia i la posteritat, va deixar repartits per desenes de publicacions que constel·laven el ric panorama literari i cultural català abans que la Guerra Civil espanyola esclatés i l'anorreés, causen el mateix efecte a l'aficionat lletraferit. Amb aquest recull d'Irene Muñoz, els seguidors podem descobrir una Ca-

terina que va molt més enllà de *Solitud* o dels *Drames rurals*. Es tracta de setanta-tres textos publicats en una trentena de mitjans de l'època: poemes, proses literàries, fragments de novel·les inèdites, cartes i crítiques literàries que ens acosten a l'autora i el seu món, un món d'ahir, com la seva riquíssima llengua prefabricada.

Els textos que s'hi recullen comprenen del 1896 al 1961, data del darrer text de l'aplec, publicat a la revista *Carnigó* quan encara s'editava a Figueres; el gruix, però, corresponen a la dècada dels anys vint, una època d'or de les publicacions culturals catalanes. Són, doncs, uns textos que exemplifiquen el pas d'una escriptora i d'un país; l'escriptora que fa de la llengua la seva arma; el país al qual ni tan sols aitals armes i guerreres li serveixen per deslliurar-se de l'enèsima derrota cruel.

Amb la poesia podem veure el tremp de l'escriptora i la seva llengua, els primers versos signats com a C. Albert, d'altres com a Virgili d'Alacseal i finalment, ja, com a Víctor Català. Amb les cartes, les amistats reals i les cortesies. Particularment interessants m'han semblat els fragments de novel·les inèdites. Finalment, les conferències contextualitzen un temps i un país.

CATALÀ, Víctor. *Guaitant enrere: Escrits esparsos i conferències*. Girona: Diputació de Girona, 2022. 191 p.

Un país al qual van voler fer retrocedir culturalment un segle enrere. I és difícil, llegint la gran Caterina Albert, afirmar que no ho aconseguiren; molts dels debats —des del feminisme fins al catalanisme— que ja eren ben vius a la seva època, els tornem a debatre avui dia. Per sort, reculls com aquest ens permeten, com els entrenaments de portes obertes, redescobrir un geni. I, de postres, el nostre país.

Entre el Bé i el Mal

Text > ESTER SEGUÍ

L'escriptor i periodista Xevi Sala (la Bisbal d'Empordà, 1965) ens transporta, a través de la seva nova novel·la *On hi hagi por*, a un món ple d'ambigüitats i clarobscur. Des de les primeres pàgines, ambientades en un laboratori subterrani dels Pirineus, ens adonem de la importància de la construcció dels espais i les atmosferes. A *On hi hagi por*, el lloc i els personatges transiten en un idèntic pla d'importància. Així, la ciutat de Girona i els paratges de la Garrotxa i del Ripollès ajuden que es produeixi

una certa simbiosi entre tots dos. És a dir, com si el món físic (la carretera nevada, el fred de la ciutat...) fos una projecció del desconcert dels qui l'habituen.

De mica en mica, anirem coneixent el pare Carreras, que després de fer un curset d'exorcisme durant dos mesos a Roma, es converteix en el primer exorcista de Girona. L'escepticisme del pare pel que fa a aquest càrrec («A diferència de la imatge estereotipada que la gent té de nosaltres, el meu dia a dia és molt poc

cinematogràfic») es fa palès ben aviat. Però l'aparició d'un cadàver a la parròquia obrirà una investigació que el durà a reviu els secrets del seu propi passat. Serà en companyia de la sotsinspectora Elena Corbera («D'alguna manera, ens dediquem al mateix, jo investigo els crims i vostè espanta els dimonis que hi ha al darrere»), turmentada per uns fets del passat, que el pare Carreras s'enfrontarà cara a cara amb el Mal.

En l'aparent contradicció entre ciència i religió, escenificada per la

Misteris de la crònica negra

Text > JOSEP PASTELLS

Les truculències pròpies de molts assassinats acostumen a despertar un gran interès. Si els crims queden impunes, la crònica negra encara suscita més atenció, sobretot quan està ben escrita. És el cas d'aquest llibre, en què els periodistes Tura Soler (Santa Pau, 1963) i Jordi Grau (Girona, 1957) reviu amb tot luxe de detalls el seguiment que van fer de deu assassinats comesos a les comarques gironines entre 1984 i 2005. Tots tenen en comú que no han estat castigats, sigui perquè no ha estat possible trobar els autors dels fets o perquè no s'ha aconseguit incriminar els sospitosos amb proves prou concloents. Amics des de fa més de trenta-cinc anys malgrat haver protagonitzat contínues disputes dialèctiques, Soler i Grau van competir una temporada com a periodistes de successos —ella treballava a *El Punt Diari* i ell al *Diari de Girona*—, fins que es van convertir en companys a *El Punt* en una època que, gens disposats a tancar-se a la redacció picant teletips o notes de premsa, s'autoanomenaven amb orgull «rates de claveguera» o «putes de carrer».

Eren, certament, altres temps. Sobretot al principi. Sense telèfons mòbils, però també sense entrebancs provocats per oficines de comunicació

o portaveus oficials, els periodistes trepitjaven sovint l'escenari del crim. També els era possible assistir a interrogatoris, presenciar detencions, esmorzar a quaters i comissaries per intercanviar impressions amb els investigadors i, fins i tot, accedir sense gaires problemes a les cases de familiars o sospitosos per mantenir-hi xerrades llargues i profitoses. De tot plegat sortien cròniques intenses, viscudes, plenes d'incògnites però també d'evidències incontestables, aconseguides gràcies a la capacitat de Soler i Grau per infiltrar-se en la trama dels crims.

Sense càstig relata vuit casos irresolts que, en total, sumen deu crims impunes. Deu crims que, en el seu moment, van fer córrer riuades de tinta i que encara ara fan ballar el cap dels autors del llibre. Un empresari de Santa Coloma de Farners a qui executen a trets al Mas Solà, remeieres i bruixeria que s'entrellacen amb l'assassinat d'una dona a Anglès, un criminal que deixa la mà gravada en sang en una paret al costat del cadàver però malgrat això no pot ser condemnat... Només són tres exemples d'alguns casos plens de misteri i de preguntes sense resposta; d'uns casos en què, més enllà de l'eficàcia o ineficàcia policial, es fa palesa la professionalitat i el bon fer

SOLER, Tura; GRAU, Jordi. *Sense càstig*. Barcelona: La Campana, 2022. 221 p.

d'uns periodistes que tenen en compte totes les arestes dels crims i exposen els fets amb la solvència i la fluïdesa dels millors narradors.

paraula *Resurgentis*, és per on es mou aquesta novel·la que, tot i això, es desenvolupa en un marc de situacions versemblants.

El pes de la religió i les diferents maneres d'afrontar-lo són ben evidents: des de les discrepàncies entre el pare Carreras i el pare Amòs, passant per l'aparent devoció de la família de la Lixue Cals, i fins a l'escepticisme de la Corbera. Així, com si seguís el ritual de l'exorcisme, una experiència aclaparadora i radical, una tensió extrema s'apodera de la novel·la, fins que ens

presenta una realitat estremidora, que impregna tot el llibre d'esdeveniments inquietants o ambigus. Els personatges secundaris —l'inspector Varela, el doctor Feliu o el pare Amòs— ajuden a crear aquesta atmosfera.

Hi ha una certa naturalitat en tanta estranyesa, i una força visual potent en aquest món obscur, dins d'una prosa que flueix (el parlar olotí d'Eva Cals és excel·lent), enriquida pels atractius símls religiosos, que contribueixen a donar presència física a la imaginació del lector.

SALA, Xevi. *On hi hagi por*. Barcelona: Columna, 2022. 270 p.